GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 74. *Joi în 17 (29) Maiŭ* **1884.**

Din causa s. sĕrbătorĭ de mâne, ḑiarulŭ nu va apăré decâtŭ Vinerĭ séra.

Braşovŭ în 16 (28) Maiu.

„După ce o naţiune nu póte esistá fără limbă şi drepturĭ politice, voiu luptá între marginile legei şi pe viitorŭ împreună cu consoţii mei de principii pentru egala îndreptăţire naţională.“

Acestea sunt cuvintele ce le-a datŭ la protocolŭ bravulŭ şi energiosulŭ protopopŭ alŭ Indolului, la 12 (24) Maiu, cândŭ a fostŭ trasŭ la rĕspundere de cătră sub-judele reg. unguresců, pentru că în ḑiua memorabilă de 3 (15) Maiu şi-a înălţatŭ rugile sale în Sf. biserică cătră Dumneḑeulŭ popórelorŭ *„ca sĕ scape poporulŭ românŭ de multele nedreptăţĭ ce i se facŭ şi sĕ dé celorŭ ce se luptă pentru îmbunătăţirea sórtei lui înţelepciune, răbdare şi viaţă fericită.“*

Mândră, înţeléptă şi bărbătéscă este acea declaraţiune a preotului românŭ din Câmpiă.

Nu se putea arătá mai lămuritŭ, mai hotărîtŭ şi cu mai puţine cuvinte situaţiunea nóstră politică şi marea problemă, pentru a căreia resolvare trebue sĕ lupte aḑi umĕrŭ la umĕrŭ totŭ Românulŭ, care voiesce în tótă sinceritatea binele şi fericirea neamului sĕu.

Mulţămimŭ cerului, că amŭ ajunsŭ aceste ḑile, ca sĕ vedemŭ cum a prinsŭ rădăcină şi în poporulŭ ţĕranŭ idea, că trebue sĕ aibă drepturĭ politice ca Românŭ, pentru ca sĕ scape de multele nedreptăţĭ, ce i sĕ facŭ şi sĕ i se pótă îmbunătăţĭ sórtea.

Ce e dreptŭ, preotulŭ din Indolŭ se numĕră între ómenii cu carte, dar elŭ trăesce în mijloculŭ ţĕranilorŭ, elŭ stă în atingere nemijlocită şi neîntreruptă cu sătĕnulŭ românŭ, face parte din poporulŭ dela ţĕră şi cunósce păsurile şi durerile lui. Prin graiulŭ lui vorbesce prin urmare plugarulŭ românŭ, talpa ţĕrii.

Şi'ntre ţĕranĭ a rĕsbitŭ aḑi convingerea, că fără de limbă şi făr' de dreptăţĭ Românulŭ nu póte trăí.

Şi cum ar şi puté trăí?

Décă bietulŭ plugarŭ românŭ se duce cale de doue trei poşte la o judecătoriă, ca sĕ bage vre-o jalbă, elŭ se vede respinsŭ şi i sĕ rĕspunde:

Vorbesce unguresce, căcĭ aicĭ e Magyarorszag.

De merge la notarulŭ cercului, ca se încheie vr'unŭ actŭ privatŭ, de merge la solgăbirĕulŭ ca sĕ-şĭ caute vr'unŭ dreptŭ séu se rĕspundă la vre-o pîră, pretutindenĭ ţĕranulŭ românŭ întîmpină aceea-şĭ primire, pretutindenĭ elŭ este datŭ la o parte, nebăgatŭ în sémă, ba nu arareorĭ chiar şi batjocuritŭ, pentru că nu vorbesce unguresce.

De vrea sĕ-o pornéscă la drumŭ, ca sĕ-şĭ caute lucru în altă comună şi de sĕ duce la casierulŭ gărei, ca sĕ céră unŭ biletŭ de drumŭ, acesta îĭ rĕspunde rĕstitŭ:

Vorbesce unguresce, căcĭ aicĭ e Magyariă.

Bietulŭ omŭ nu scie ce sĕ începă; într'aceea trenulŭ plécă şi elŭ remâne pe locŭ cu ocara în spinare.

Eată ce sĕ întêmplă cândŭ Românulŭ n'are şi elŭ limba şi dreptăţile lui, cândŭ diregătorii nu voiescŭ sĕ scie de elŭ, căcĭ vorbesce românesce.

Ḑicala nóstră „ai carte, ai parte“ sĕ adeveresce, numai cu aceea deosebire, că aḑi numai acela are parte, care are carte unguréscă.

Vai de traiulŭ bietului ţĕranŭ românŭ, care sĕ vede uiduitŭ din drépta la stânga şi de susŭ în josŭ, pentru că n'are carte unguréscă. Elŭ n'are cui sĕ mai jăluí şi dela cine sĕ-şĭ mai capete dreptate.

Pănă când va durá acéstă pacoste, Românulŭ nu va puté trăí în linişte, elŭ nu va puté scăpa de nedreptăţile, ce-lŭ apésă atâtŭ de cumplitŭ.

Adevĕrŭ, mare adevĕrŭ a grăitŭ dér preotulŭ Indolului. Unŭ poporŭ fără limbă şi fără drepturĭ, carĭ sĕ-i asigure libera şi neîmpedecata folosire a limbei sale pretutindenĭ faţă de micŭ şi mare, nu póte trăí.

Şi deórece nu putemŭ trăí fără de limbă, trebue sĕ ne luptămŭ ca sĕ-i câştigămŭ valóre, sĕ facemŭ ca ea sĕ fie respectată în ţĕră, în comună, la deregătorii şi la judecătorii.

Numai atuncĭ cândŭ limba nóstră va fi egalŭ îndreptăţită cu limba unguréscă putemŭ fi siguri că nu vomŭ mai fi ocărîţĭ, maltrataţĭ şi uiduiţĭ pentru că vorbimŭ românesce.

Scirĭ telegrafice.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Pesta, 28 Maiu. — In urma verdictului juraţilorŭ, redactorulŭ jurnalului anarchistŭ „Zukunft,“ Mathias Russ, a fostŭ condamnatŭ la 6 lunĭ închisóre, 200 fl. amendă şi 250 fl. cheltuelĭ de judecată. Acusatulŭ a cerutŭ anularea sentinţei.

Londra, 28 Maiu. — Gladstone a declaratŭ din nou în camera comunelorŭ, că conferinţa se va mărginí numai la cestiunea financiară. Cu tóte acestea însĕ cândŭ tratările cu Francia în privinţa posiţiunei Angliei în Egiptŭ, precumŭ şi consultările de mai târḑiu cu cele l'alte puterĭ vorŭ ajunge la o înţelegere, parlamentulŭ va fi încunosciinţatŭ despre acéstă înainte de întrunirea conferinţii. Drepturile privelegiate ale Angliei se vorŭ respectá. Data întrunirii conferinţii încă nu s'a stabilitŭ.

Pesta, 28 Maiu. — Comitetulŭ casinei magnaţilorŭ a eschisŭ din sînulŭ ei pe Dobransky Spleny, deşi a fostŭ de faţă, n'a luatŭ parte la şedinţă

Parisŭ, 28 Maiu. — Camera a primitŭ articolulŭ din legea recrutării, care îndatoresce la serviciu militarŭ pe toţĭ Francesii dela 20 până la 40 de anĭ. Serviciulŭ obligătorŭ militarŭ este egalŭ pentru toţĭ. Amendamentele pentru dispensă s'au rĕspinsŭ tóte,

(Biur. telegr. din Pesta).

Felicitărĭ la adresa nóstră.

Borgo-Bistriţă, 11 (23) Maiŭ.

Prea onorate Domnule Redactorŭ!

Convinşĭ noĭ subscrişii, că numai pentru binele poporului românŭ trăescĭ apĕrându-i drepturile lui, carĭ drepturĭ ne sunt fórte scumpe, te rugămŭ noĭ plugarii cu totŭ respectulŭ, sĕ binevoiescĭ a-ne publicá alăturata scrisóre, ca sĕ vedă şi duşmanii noştrĭ, că şi noi prostimea suntemŭ de acordŭ cu cărturarii noştrĭ, carĭ trăescŭ şi îşĭ sacrifică viéţa lorŭ pentru viéţa nóstră, a întregului poporŭ românescŭ.

In numele celorŭ subsrişĭ
Necita Buta,
plugarŭ şi primarŭ comunalŭ.

Borgo-Bistriţă, 11 (23) Maiu 1884.

Précinstite Domnule Redactore!

Deşi la căpetenia césului alŭ unspreḑecelea, totuşĭ nevoindŭ a rĕmâné îndĕrĕtulŭ altora — gândului nostru din adêncimea sufletului glasŭ vremŭ sĕ-i dămŭ, pentru ce nime nu va îndrăsní sĕ ne ḑică, că amŭ fi cuprinşĭ de bóla urei asupra domnilorŭ de astăḑĭ la putere.

Domnule Redactorŭ, judecândŭ noi, că Domnia Ta nu cruţĭ ostenélă; judecândŭ, că nu cruţĭ orĭ ce jertfă pentru mergerea înainte a neamului românescŭ; judecândŭ, că chiar cu primejduirea vieţei Domniei Tale, carea e a nóstră de multŭ, nu cruţĭ nimica, ce e afară de marginea legilorŭ, tirănia şi asuprirea încălecată preste grumazii noştri, ci cu arma legală şi sfântă poporului nostru îmbrâncitŭ, díua-nóptea lupţĭ pentru redobêndirea drepturilorŭ nóstre luate cu de-a sila de duşmanii noştri, pe carĭ i-amŭ îmbrăţoşatŭ cu căldură în ţéra nóstră: în schimbŭ pentru ostenéla şi jertfa, ce aducĭ cu arma dréptă nemului nostru, 'Ţĭ dorimŭ din sufletŭ, ca bunulŭ Dumneḑeu în tăria voinţei de pănă acumŭ sĕ Te întărescă şi de aci înainte, ca se poţĭ fi zîdulŭ nestrăbătutŭ de apĕrare a nemului, din sînulŭ căruia ai eşitŭ.

Primesce, cinstite domnule Redactore, încrederea, ce-o avemŭ noi în Domnia ta, precum o ai şi Domnia ta în noi şi-n totŭ nemulŭ românescŭ!

Nechită Buta, primarŭ comunalŭ. **Luca Pavelŭ**, sub-primarŭ comunalŭ. **Anton Zacharie**, representantŭ comunalŭ. **Ionŭ Turoca**, representantŭ comunalŭ. **Mironŭ Georza**, representantŭ comunalŭ. **Iacobŭ Monda. Vasile Laba. Andreiŭ Gitzan**, representantŭ comunalŭ. **Ion Monda**, cantorŭ şi proprietariŭ.

Curticĭ, 12 Maiŭ.

Te felicitezŭ pentru eşirea primei fóie cuotidiene. Sĕ trăescĭ ca sĕ poţĭ vedé înflorindŭ sĕmênţa ideilorŭ D-tale.

Ioanŭ Mlădinŭ,
comerciantŭ.

Mulţămindŭ din totŭ sufletulŭ pentru aceste încuragiătóre dovedĭ de simpatiă, dorimŭ ca urările, ce ni se facŭ sĕ fiĕ făcute într'unŭ césŭ bunŭ!

Cronica ḑilei.

M. Sa Monarchulŭ a ordonatŭ ca Ulanii sĕ se înarmeze cu carabine, înlăturândŭ lăncile.

*

Turburările din Cluşiu n'au putŭtŭ fi trecute sub tăcere nicĭ de ḑiarele din depărtatulŭ Occidentŭ. »Indépendence belge,« care apare în Bruxela scrie într'unulŭ din numerile recente unŭ articolŭ fórte aspru despre terorismulŭ unguresců.

*

In Suceva s'a înfiinţatŭ societatea „Scóla Română,« care are de scopŭ sĕ promoveze desvoltarea spirituală a poporului românŭ, înfiinţândŭ scóle, ajutorândŭ pe cei ce nu potŭ cercetá scóla din lipsă de mijlóce materiale, îmbărbătândŭ şi înduplecândŭ pe poporulŭ românŭ, sĕ ia parte la progresulŭ generalŭ de aḑĭ. Comitetulŭ apeléză la inimile românescĭ, sĕ vie în ajutorulŭ societăţii

Scopulŭ e fórte mărețŭ şi suntemŭ convinşĭ, că toţĭ câţĭ 'şĭ iubescŭ naţiunea vorŭ contribuí după puterile lorŭ la sporirea fondului societăţii.

*

Decanulŭ facultăţii de medicină din Bucurescĭ, spune „L' Indépendence Roumaine,“ a întrunitŭ pe studenţi în numĕrŭ de 500, ca sĕ'i felicite, că n'au luatŭ parte la manifestaţiunile din urmă. Toţĭ studenţiĭ au protestatŭ unanimŭ în contra decanului d. Dr. Severinŭ şi în contra d-lui Dr. Ramniceanu.

*

»Telegraphulŭ» află că Batalionulŭ micilorŭ Dorobanţĭ din Bucurescĭ a primitŭ unŭ frumosŭ drapelŭ.

*

Regele Greciei va plecá la 2 Iunie la Petersburg, pentru ca sĕ asiste la căsătoria Marelui principe Sergiu.

*

Din Constantinopole se anunţă că Sultanulŭ a datŭ soţiei, surorilorŭ şi copiilorŭ lui Midhat paşa pensii pe tótă viaţa.

*

Comunarḑii din Paris au făcutŭ o demonstraţiune în amintirea sângerósei sĕptĕmâne a comunei. Aveu cu ei stegurĭ roşii şi negre, şi în numĕrŭ de 10 mii visitară mormintele, pe care se depuseră cununĭ, ale revoluţionarilorŭ căḑuţĭ în luptă. Mai tóte discursurile s'au terminatŭ cu strigătele: »Trăiască comuna! Trăiască rĕsbunarea (revanche)! Trăiască revoluţiunea sociaiă!« Totulŭ a decursŭ în linişte.

Fă ce e bine, şi nu te teme de nime.

Cu aceste cuvinte din s. scriptură salutămŭ pe bravulŭ protopopŭ din Indolŭ, care ne trămite următórea corĕspondinţă:

Indolŭ, 25 Maiu 1884.

Onorate domnule Redactorŭ!

In ḑiua de 24 Maiu, tocmai cândŭ prânḑiamŭ, vení la mine unŭ juratŭ cu ordinŭ verbalŭ, că se mĕ presintezŭ cu fiulŭ meu Traianŭ la casa satului, unde ne poftia d. subjude regescŭ Nagy Zsiga. Isprăvindŭ cu prânḑulŭ, îndată amŭ și mersŭ. Acolo aflarămŭ pe subprefectulŭ Veres cu cancelistulŭ Nagy Jozsef. După salutările obicinuite, am întrebatŭ de causa, pentru care amŭ fostŭ citatŭ. Luândŭ judele înaintea sa Nr. 66 alŭ »Gazetei,« încheiă mai ântâiŭ protocolŭ cu Trăianŭ Vlassa, ca celŭ ce a subscrisŭ articolulŭ publicatŭ despre serbarea ḑilei de 3 (15) Maiu. După ce a rĕspunsŭ elŭ, am urmatŭ și eu, rĕspunḑĕndŭ în deosebĭ la punctele dela 1 până la 6, carĭ cerĕu esplicaţiunĭ, că din ce causă amŭ serbatŭ noi ḑiua de 3 (15) Maiu și de ce amŭ cântatŭ »Deșteptă-te Romane«? Ce înţelegŭ eu sub cuvintele: *Dumneḑeu sĕ scape poporulŭ românescŭ de multele nedreptăţĭ, ce i-se facŭ?*

Eu la tóte întrebările ce mi-s'au pusŭ, am rĕspunsŭ cu urmĕtórea:

Declaraţiune.

După ce o naţiune nu póte esistá fără limbă și drepturĭ politice, între marginele legii și pe viitorŭ împreună cu toţĭ consoţii de principii voiŭ luptá pentru egala îndreptăţire naţională.

Judele însărcinatŭ cu acéstă afecere, ca omŭ cultu și fără pasiune în contra Românilorŭ, s'a purtatŭ corectŭ.

Acumŭ judece domnii situaţiunii, cum le place, și facă ce vorŭ vrea, căcĭ puterea le e în mână.

Imĭ iubescŭ naţiunea, limba, religiunea, datinile strămoșescĭ și sciu respectá totodată și naţiunile conlocuitóre.

Pentru dreptate și pentru poporulŭ, alŭ căruĭ fiu sunt, bucurosŭ suferŭ, cu atâtŭ mai vĕrtosŭ, căcĭ sunt preotŭ, și ca preotŭ trebue sĕ-mĭ fie de îndreptarŭ cuvintele D-lui nostru Isusŭ Christosŭ, ḑise către apostolĭ: »Mergeţĭ mai vĕrtosŭ către oile cele perdute ale casei lui Israilŭ!«

Din aceste cuvinte ale fiului lui Dumneḑeŭ are sĕ se înţelégă, că omulŭ trebue sĕ iubéscă, sĕ onoreze, sĕ respecteze tóte naţiunile; dar cu deosebire în vremurĭ și nĕcazurĭ grele trebue sĕ apere înainte de tóte drepturile naţiuneĭ sale.

Petru Alex. Vlassa,
v. protopopŭ.

Manifestulŭ electoralŭ alŭ partidei naţionale săsescĭ.

Comitetulŭ centralŭ alŭ partidei naţionale săsescĭ constătoriŭ din foștii deputaţĭ dietalĭ Enricŭ Kaestnér, Adolf Zay, Ioanŭ Imrich, Carolŭ Graffius, Josifŭ Bacon, Wilhelm Wenrich, Edmund Steinacker, Dr. Ioanŭ Kaiser, Josifŭ Gull, Dr. Carol Wolff, Samuel Doerr, precum și din representanţii cercurilorŭ Carolŭ Klein, Carolŭ Gebbel, Josifŭ Konnerth (Sibiiu), Franciscŭ Maager, Franciscŭ Reimesch (Brașiovŭ), Enricŭ Wittstock, Adolfŭ Lutsch, Gustav Binder, Gustav Gunesch, Fridericŭ Kramer (Bistriţă), Carolŭ Levitzky (Orăstia), Carolŭ Brandsch, Adolfŭ Schullerus, Enricŭ Brandsch (Cincu-mare), Dr. Fridericŭ Folberth, Dr. Gustavŭ Phleps, Josifŭ Kloess (Mediasch), Dr. Wilhelm Bruckner, Albert Arz de Straussenburg (Sigișóra), Dr. Rudolfŭ Theil, Juliu Michaelis, Michail Binder, au compusŭ cu unanimitate urmatoriulŭ manifestŭ ectoralŭ:

Cătră alegĕtorii dietalĭ!

Dieta s'a închisŭ. Prégraţiosulŭ nostru monarchŭ a convocatŭ o nouă dietă. Din acéstă causă comitetulŭ centralŭ alŭ partidei naţionale săsescĭ provócă pe toţĭ aderenţii de prin orașe și de pe la sate ai acestei partide, sĕ alégă numai deputaţĭ, carĭ ţinŭ la programa naţională săséscă statorită la 8 și 9 Iunie 1881. Deputaţii partidei naţionale săsescĭ, aleșĭ pe basa acestei programe, vorŭ purcede, după o consultare comună, solidarŭ în tóte cestiunile ce atingŭ principiile acestei programe.

In relaţiunile internaţiunale ale întregei nóstre monarchii vorŭ lupta pentru o politică pacínică, vorŭ stăruí cu deosebire pentru alianţa cu imperiulŭ germanŭ și pentru raportulŭ dreptului de statŭ alŭ Ungariei faţă cu Austria mai vĕrtosŭ cu privire la apropiata renoire a convenţiunei economice avêndŭ în vedere de o parte interesele economice și financiare ale patriei nóstre, de altă parte că basa dreptului de statŭ pentru partida naţională săséscă nu formézá obiectŭ de oposiţiune. In viaţa interióră a statului unguresсŭ în decursulŭ periódei dietali espirate nu s'a făcutŭ nicĭ o schimbare, care ar puté recomânda partidei naţionale săsescĭ sĕ apuce altă cale decâtŭ cea de până acuma. Dincontră s'au întêmplatŭ evenimente, carĭ trebue sĕ ne îndemne a nu ne abate dela atitudinea, ce amŭ stabilit'o acum trei anĭ. In perióda espirată a dietei s'au creatŭ legĭ, care înăsprescŭ neînţelegerile domnitóre în relaţiunile naţionale economice ale cetăţenilorŭ acestei ţĕrĭ poliglote, lărgescŭ abisulŭ dintre locuitorii de diferite naţionalităţĭ și confesiunĭ ale acestei ţĕrĭ și conturbă mai multŭ desvoltarea pacínică a statului, ce este îmbrăţoșatŭ și de patriotismulŭ nostru.

Politica unilaterală și necompatibilă cu condiţiunile de esistenţă economice s'au continuatŭ cu privire la dărĭ și în perióda dietală trecută. Dărĭ nouĕ apăsătore s'au impusŭ, cele vechĭ s'au măritŭ, vămile, competinţele, timbrele și tóte speciile de sarcinĭ publice s'au ridicatŭ și mai tare și pe lângă tóte acestea datoriele statului s'au sporitŭ în mĕsură mare. Năsuinţa pasionată, de a stabili statulŭ unguresсŭ pe basa unei singure naţionalităţĭ privelegiate a individualităţii poporului maghiarŭ, n'a făcutŭ locŭ dreptăţii cuvenite și celorlalţĭ cetăţenĭ nemaghiarĭ ai patriei, ba prin legile și actele mai nouĕ ale guvernului acésta s'au mai înăspritŭ. Mica mĕsură de libertate și dreptate cuprinsă în legea de naţionalitate din 1868 și concese naţionalităţilorŭ nemaghiare, s'a redusŭ prin dispoșiţiunile legii pentru scólele secundare, create în 1883, prin îndatorirea candidaţilorŭ de profesorĭ de a face esamenulŭ de cualificaţiune în limba maghiară și prin dispoșiţiunea guvernului în privinţa limbii de instrucţiune în scólele medii înfiinţate și susţinute de municipii și comune, de societăţĭ și persóne singuratice. Mica mĕsură de administraţiune independentă, la care legile și ordinaţiunile organelorŭ esecutive au redusŭ municipiile, comunele și corporaţiunile, nu s'a lărgitŭ, și participarea internă la acéstă administraţiune a fostŭ distrusă prin ingerinţa actelorŭ oficióse, fără sĕ fi fostŭ reînviată. Nisuinţa guvernului continuă încă a supune afacerile administraţiunii independente locale unei puterĭ ministeriale, care paraliséză totŭ mai multŭ viaţa independentă. Administraţiunea publică se depărtéză totŭ mai multŭ de promovarea binelui comunŭ, și se consideră totŭ mai multŭ ca mijlocŭ de a întări puterea guvernului și a partidei lui. Demoralisarea în viaţa publică înaintéză mereu; legile esistente nu se esecută lealŭ, nu se ţine contŭ de invinuirile ce se aducŭ că ele sĕ mânuescŭ în modŭ arbitrarŭ, nu se face nimicŭ pentru a se împăcă și liniști spiritile, din principii de partidă unii se favoriseză, alţii se persecută. Desconsiderândŭ dreptulŭ sfântŭ de proprietate alŭ universităţii săsescĭ, de a dispune liberŭ de averea naţională, guvernulŭ își însușesce dreptulŭ positivŭ asupra acestei proprietăţĭ, prin rescriptulŭ ministerialŭ din 27 Februarie 1884. Autonomia, libertatea și egala îndreptăţire a bisericilorŭ, garantate prin tractate de statŭ și de pace, precum și prin legĭ, mai alesŭ prin legea uniunei, care recunósce legile religionare ardelene, sunt greu vătĕmate prin legea scólelorŭ medii, așa că bisericelorŭ le-au rĕmasŭ sarcinele de a-și susţiné scólele întemeiate de ele, ba li s'au înmulţitŭ chiar, pe cândŭ drepturile de a dispune liberŭ de desvoltarea lorŭ spirituală li s'au îngustatŭ în gradulŭ celŭ mai mare. In faţa acestorŭ fapte, comitetulŭ centralŭ alŭ partidei naţionale săsescĭ confirmă din nou punctele de conducere statorite în programa electorală dela 8 și 9 Iunie 1881 și le declară ca îndrumătóre și pentru alegerile viitóre dietalĭ, esprimêndu-și convingerea, că pretenţiile esprimate în acéstă programă sunt necesare pentru desvoltarea prosperă a statului maghiarŭ și pentru esistenţa continuă a elementului de cultură germanŭ din ţéră, care întăresce și statulŭ.

Cine 'și iubesce patria și poporulŭ nu are altceva de alesŭ, decâtŭ sĕ stea séu sĕ cadă cu aceste principii. Acela nu póte sprijiní unŭ guvernŭ, care e contrarŭ condiţiunilorŭ de viaţă ale poporului nostru. Acela nu póte sprijiní o politică, care încarcă statulŭ cu datorii și ridică dările fără mĕsură, o politică ce-lŭ ruinéză pe sine și patria. Acela nu póte renunţa la sine însușĭ.

De aceea fie-care soţŭ de principii sĕ ajute la isbénda principiilorŭ din programa nóstră, carĭ ilŭ susţinŭ pe elŭ și totŭ poporulŭ, alegêndŭ representanţĭ probaţĭ; sĕ nu șovăiască și sĕ nu se descuragieze prin seducere séu intimidare.

Comitetulŭ centralŭ alŭ partidului naţionalŭ săsescŭ din ședinţa sa ţinută la 22 Maiu 1884 în Sibiiu.

Heinrich Kästner, președ. — Karl Klein, secret.

Vocea alegĕtorilorŭ românĭ sugrumată.

(Coresp. part. a »Gaz. Trans.«)

Alegĕtorii românĭ din comitatulŭ Tĕrnavei-marĭ, după cum sunt informatŭ, nu vorŭ fi representaţĭ la conferinta generală a alegĕtorilorŭ românĭ ce se va aduná la 1 Iuniu în Sibiiŭ, de órece în acestŭ comitatŭ mergŭ afacerile publice mai asiaticŭ decâtŭ în Asia. S'a convocatŭ din partea comitetului electoralŭ românŭ din acestŭ municipiu o adunare spre scopulŭ alegerii oblegaţilorŭ la conferinţa generală din Sibiiu, însĕ acésta adunare fu **oprită** din partea d-lui fóispan (prefectŭ) sub pretexte, carĭ se potŭ întrebuinţa numai în Transilvania, și numai în contra Românilorŭ.

S'au făcutŭ încercărĭ de a ţiné adunarea sub controlŭ poliţianŭ mai târḑiu, urmarea a fostŭ: că **doui membri din comitatŭ au fostŭ pedepsiţĭ** cu 30 **florini amendă**, și alŭ **treilea**, fiindŭ senatorŭ magistratualŭ, a fostŭ **trasŭ în cercetare disciplinară**.

De óre ce, după formele legale, în acestŭ comitatŭ nu s'a pututŭ alege deputaţĭ la conferinţa naţională din Sibiiu, — comitetulŭ electoralŭ românŭ de aicĭ a decisŭ a nu face și mai multe încercărĭ în acéstă direcţiune, spre a nu provocá asupră-șĭ repeţite amende orĭ alte mĕsurĭ represive, avêndŭ înaintea ochilorŭ și giurstarea că în respectivele cercurĭ electorale **maioritătile decisivă sunt ale compatrioţilorŭ de alte naţionalităţĭ**.

Cu respectŭ la viitórele decisiunĭ ale conferinţei naţionale din Sibiiu, avemŭ însĕ motivata speranţă, că ele vorŭ fi considerate de alegĕtorii românĭ de aicĭ ca unŭ îndreptariu naturalŭ alŭ viitórei lorŭ atitudine politice. —

Unŭ alegĕtorŭ.

FOILETONŬ.

George Ramură.

— Istorisire. —

I.

Cunoscusemŭ și pe tată-sĕu și pe tóte rudele lui și de aceea nu mĕ mai îndoiamŭ, că și George Ramură va ajunge gazdă bună și omŭ cinstitŭ. Mai pe urmă ilŭ vĕḑusemŭ în anulŭ 1873. Erá feciorŭ încă; putea sĕ aibă 24 de anĭ. Mijlociu la statură, omŭ vênjosŭ și ceea ce ilŭ caracterisá mai bine, era omŭ iubitorŭ de dreptate. Acésta se putea vedé la diferite ocasiunĭ. Așa de pildă se amestecá în orĭ-ce cértă și de câte orĭ i se părea, că cineva e asupritŭ, punea drépta sa și unde punea drépta dreptate se făcea. Elŭ era unicului copilŭ la părinţĭ și așa tótă averea avea sĕ o moștenéscă; și numai ce-i dreptŭ holde și vite ca ale bĕtrânului Ramură nu se aflau în tótă împrejurimea.

In anulŭ 1874 ne-amŭ despărţitŭ și de atuncĭ multe au venitŭ pe capulŭ lui George Ramură. Ântâiŭ și ântâiŭ s'a însuratŭ; ișĭ găsise o bună nevastă și trăia elŭ fericitŭ. Unŭ lucru însĕ ilŭ neliniștia. Nu-i plăcea cum se supuneau sătenii orbișŭ de câte orĭ vr'unŭ scriitorașŭ de altă lege le porunciа câte ceva. Ramură n'avea multă carte dar ilŭ durea inima, cândŭ vedea câtŭ suferŭ sătenii, și sĕ scie orĭ și cine, că celŭ ce n'a învĕţatŭ carte sufere mai greu durerea necinstei și necinstea asupra sătenilorŭ o vedea Ramură la totŭ pasulŭ. La începutŭ Ramură ţinea în sine, și nu spunea nimenui aceea ce simţia. Vedea cu ochii cum judele, care era de altă lege, făcea cu sătenii ce-i plăcea, cum ișĭ bătea jocŭ de ei. cum îĭ amenința că-i va cătăni, cum ridea de obiceiurile strămoșescĭ, cum se înţelegea cu crâșmarulŭ Ovreu și cum specula naţia. Intr'o Duminecă însĕ întorcendu-se Ramură dela biserică se duse dreptŭ acasă, se puse pe unŭ scaunŭ și stá răzimatŭ cu cótele pe masă. Elŭ se gândia la vorbele ce le auḑise în biserică. »Capulŭ plecatŭ nu-lŭ tae sâbia.« „Ba ilŭ tae" grăí printre dinţĭ Ramură și cu aceste vorbe eși din casă.

II.

Nu a trecutŭ multŭ dela acea Duminecă, cândŭ vorbele auḑite în biserică au impresionatŭ atâtŭ de rĕu, pe Ramură și îndată punêndu-se elŭ în înţelegere cu rudele lui, punêndu-se în înţelegere și cu alţĭ sătenĭ, a începutŭ sĕ facă câte ceva. Până acum totŭ insulŭ ișĭ vedé numai și numai de afacerea sa, dar de cândŭ cu pășirea pe faţă ălui Ramura, au început sătenii sĕ se adune, sĕ se întrebe ce-i de făcutŭ, sĕ pună stavilă lucrurilorŭ netrebnice ce le făcea judele și ovreulŭ cârciumariŭ. A fostŭ de ajunsŭ o scânteie, deórece ea a căḑutŭ într'unŭ césŭ bunŭ. Tóte au trebuitŭ sĕ se schimbe.

Mai trebuia o lună sĕ trécă și cârciuma satului trebuia arêndată din nou. Ramură s'a pusŭ în vorbă cu sătenii și dândŭ și elŭ o sumă însĕmnată de banĭ a licitatŭ într'o așa mĕsură, încâtŭ a măturatŭ pe ovreulŭ de dinaintea bisericei, unde sĕ așeḑase cu cârciuma. Ramură însĕ era urgisitŭ de către jude și cu deosebire de către ovreu, carele acum trebuia sĕ ia lumea în capŭ; lui însĕ nu-i păsa nimicŭ, căcĭ satulŭ ilŭ iubia și satului îi mergea de minune. Avêndŭ mare venitŭ dela cârciuma satului au ridicatŭ cu toţii o scólă numai ca aceea așa încâtŭ gândeí că-i palatŭ, dar nu o scólă românéscă. A adusŭ învĕţătorĭ bunĭ și nicĭ că se putè altfelŭ, cândŭ satulŭ a pusŭ niște lefurĭ, câtŭ la 10 învĕţătorĭ de prin vecinĭ. Acum se mărise societatea și judele ișĭ vedea peirea dinaintea ochilorŭ, căcĭ scia, că la alegerile viitóre nu va mai ajuta întru nimica influinţa zapcíilorŭ. Vedea cu greu, cum se desvóltă sătenii și cum câștigându-șĭ cunoscinţa de sine nu vréu sĕ mai priméscă ordinele acea ce spunea elŭ și cu deosebire sĕ nĕcăja rĕu vĕḑêndŭ că ameninţările făcute erau luate în rîsŭ. »Scimŭ și noi legea« îĭ rĕspundea cu nepăsare câte unŭ sătênŭ, și cândŭ îĭ rĕspundea astfelŭ, turba de nĕcazŭ judele, dér de făcutŭ nu putea face nimicŭ.

III.

Cum s'a întêmplatŭ cum nu, destulŭ că Ramură a ajunsŭ în închisóre, în urma unei poruncĭ venite dela

Societatea „Iulia.“

„Kolozsvári Közlöny“ dela 24 Maiu scrie sub acestŭ titlu următórele:

Maialulŭ societăţii »Iulia», care era sĕ sĕ ţină în Gilău la 24 Maiu, în urma unei ordinaţiunĭ mai înalte nu se va ţine. Societatea însă îşi va ţine în propriulŭ sĕu localŭ şedinţa de încheiere, dar fără petrecere cu dansŭ. »Gazetei,« ce e dreptŭ i s'a telegrafatŭ că rectorulŭ a interdisŭ şi ţinerea şedinţei publice. Amintimŭ aci, că tinerimea universitară maghiară a alăturatŭ la petiţiunea sa adresată ministrului de instrucţiune publică o circulară, pe care »Iulia« o trimesese la presidiele societăţilorŭ tinerimei din Bucurescĭ, Iaşĭ, Cernoviţŭ, Viena, Budapesta, Blaşiu şi Gherla. Circulara acésta e o acusaţiune puternică contra »Iuliei«, deórece dovedesce, că societatea, substrăgându-se pe de-o-parte din societatea universitarilorŭ (maghiarĭ), stă pe de altă parte în corespondenţă cu societăţĭ de pe la institute străine. Ce e dreptŭ ea întrebuinţă cu destulă tactică espresiunĭ obscure ca: Sĕ fimŭ solidarĭ şi sĕ ne păstrămŭ prietenia reciprocă, ca înaintândŭ neîncetatŭ în armonia spre desvoltare, cu statornicia sĕ lucrămŭ la dĕrîmarea zidului ce ne desparte. Utinam fiat!

Firescŭ lucru e, că espresiunea de »zidŭ ce ne desparte« tocmai aşa de puţinŭ ne este ertatŭ sĕ o bănuimŭ, cum nu ne este ertatŭ a bănuí metafora redactorului »Gazetei,« care, vorbindŭ despre Ungurĭ, dice »sĕ tragemŭ cu biciulŭ de focŭ peste pielea hipopotamilorŭ« şi de aceea câtŭ îlŭ ia gura protestéză de a i sĕ insinuá altceva, decâtŭ ce este scrisŭ. Literile arată hipopotamĭ ér nu Maghiarĭ, dar deosebirea este aceea, ca şi când noi în locŭ de Mureşianŭ amŭ scrie: vulpe. Trebue sĕ protestămŭ, că am fi numitŭ vulpe pe d. Mureşianŭ.«

Până aicĭ „Kolozsvári Közlöny.“

Limbagiulŭ acestui diarŭ este o dovédă mai multŭ câtŭ de îngâmfaţĭ suntŭ adĭ cei dela putere împreună cu tóte codiţele lorŭ din Cluşiŭ. După ce le-a succesŭ sĕ calce în picióre drepturile nóstre naţionale şi sĕ stérgă dreptulŭ nostru de limbă, se încumetă acum a schimbá după placŭ şi legile, în puterea cărora trăiesce şi sĕ desvóltă acésta limbă, schimosindŭ sensulŭ cuvintelorŭ scrise în organulŭ nostru şi vrĕndŭ a-le dá cu totadinsulŭ unŭ altŭ înţĕlesŭ, decâtŭ îlŭ au în adevĕrŭ.

Acuma scimŭ de unde au scosŭ cei din Cluşiu, şi după ei „Pester Lloyd,“ pasagiulŭ denaturatŭ şi falsificatŭ cu „biciulŭ de focŭ.“

Intr'o felicitare publicată în nr. 47 alŭ „Gazetei“ a. c. sĕ dice între altele:

»Cine îşĭ caută mereu stăpânŭ, móre slugă!«

»Trageţĭ cu sbiciu de focŭ în aceste piei de hipopotamŭ, ca, de se mai póte, sĕ se deştepte consciinţa adormită sub ele. De nu ţineţi-le minte!«

Ei bine, şi unŭ copilŭ dela o scólă primară românéscă póte vedé, că aicĭ nu e vorba de Maghiarĭ, ci de Românii, carĭ îşĭ caută stăpânŭ şi că provocarea de ai sbiciuí, se póte referi numai la acestia, căcĭ numai aşa potŭ avé sensŭ cuvintele următóre: „ca sĕ se deştepte în ei consciinţa adormită.“

Resultă dér clarŭ şi limpede, că în acele rêndurĭ nŭ este vorbă de Maghiarĭ.

Décă cei din Cluşiu sĕ credŭ mai pre susŭ de datorinţa de a înţelege scrierea românéscă, décă ei urgisescŭ şi prigonescŭ limba română, atuncĭ aibă celŭ puţinŭ atâta ruşine, ca sĕ nu ne acuse pentru ceea ce amŭ scrisŭ, înainte de a se convinge şi de a sci cu siguritate, ce amŭ disŭ în limba acésta uiduită şi prigonită.

Corespondinţa nóstră din Comitate.

De sub Mezeşiu-Selagiu 3 (15) Maiu.

Românii din Selagiu dela restabilirea constituţiunei ungare, adecă dela 1861 şi până mai erĭ alaltaerĭ au trăitŭ în óre-care armonia cu Maghiarii din acestŭ Comitatŭ. In adunările Comitatului Românii vorbiau românesce, şi chiar în afară Maghiarii cu Românii conversau românesce. La alegerĭ se punea mare preţŭ pe votulŭ Românilorŭ, carĭ de multe orĭ ar fi pututŭ reuşi cu candidaţii lorŭ, precum la Taşnodŭ, Şimliu, Cehu şi Jibou, dér nu erau corupţiunĭ şi sîle morale de totŭ soiulŭ făcute de contrarii naţiunei române. Selagienii nu erau de totŭ fanatiştĭ ca în alte părţĭ, ci erau mai toleranţĭ, mai prietinoşĭ, până ce molochulŭ din centru îşĭ începu şuerătura infernală pentru sdrobirea naţionalităţilorŭ nemaghiare şi formarea şi din petri a fiilorŭ lui Arpadŭ.

Atuncĭ rĕsboiulŭ în contra a totŭ ce nu e maghiarŭ a începŭ pe tótă linia, prin urmare şi în Selagiu. Limba română amuţì din sala comitatutui cea edificată cu spese de pe spatele poporului românŭ în partea cea mai mare, luându-se în batjocură. Cercurile de alegere de deputatŭ se arĕndară pe séma Maghiarilorŭ. Cerculŭ electoralŭ din Jibou îlŭ transpuseră la Divşovŭ, satŭ prostupurŭ maghiarŭ, situatŭ în marginea cercului de alegere, ai cărui locuitorĭ pare că adĭ au venitŭ din deşerturile Asiei, şi carĭ la alegerĭ sunt cei d'ântâiŭ, carĭ începŭ scandalurĭ şi bătăi.

Astfelŭ făcură stăpânii dilei şi cu cercurile alegĕtóre de membri comitatensĭ, le arĕndară după placŭ, neconsiderândŭ de locŭ pe Românĭ. — De exemplu voiŭ aduce numai unŭ cercŭ de aste, despre care mi-am şi fostŭ pusŭ tema sĕ vorbescŭ, descriindŭ uneltirile ce se facŭ în acestŭ cercŭ, şi credŭ, că şi în altele totŭ asemenea se întêmplă.

Acestŭ cercŭ este alŭ Cristorului selegianŭ. Inainte de dualismŭ, loculŭ de alegere era Orteleculŭ, ca locŭ centralŭ, însĕ fiindŭ satŭ purŭ românŭ, în care locuesce şi unŭ protopopŭ românŭ, nu le venia la socotélă la fraţii Maghiarĭ, căcĭ nu-şĭ puteau realisá planurile lorŭ. De aceea strămutară loculŭ de alegere din Ortelecu la Cristorŭ, satŭ micŭ purŭ maghiarŭ, situată în marginea cercului de alegere, unde sunt silite a alerga 7 sate române nu din jurulŭ Cristorului, ci tóte de o parte, aici s'au întêmplatŭ acuma a 3-a alegere de membrii comitatensĭ; 1-óră parte prin înşelăciune, parte prin nepresentarea la alegere a 2 comune marĭ: Cuceu şi Coptelecu le-a succesŭ Maghiarilorŭ planulŭ strămutării locului, reeşindŭ cu toţĭ 4 membrii de ai lorŭ. Peste 3 anĭ după acésta sorţindu-se afară doi membri, în loculŭ lorŭ aleseră Românii cu maioritate de voturĭ 1 Românŭ şi unŭ Nemţŭ controlorŭ în Jelău, omŭ afabilŭ cu toţĭ Românii, de unde se deduse că Românulŭ fară privire la naţionalitate, décă cineva e bunŭ cu elŭ, i resplătesce.

In tómna anului trecutŭ se sorţiră afară şi cei lalţĭ2 Maghiarĭ, alegerile municipale erau la uşă; fraţii Maghiarĭ mişcară tóte petrile pe totŭ loculŭ, ca sĕ se alégă câţĭ mai mulţĭ Maghiarĭ în comitetele comitatense, cu maioritatea cărora voiau a-şĭ asigura domnia şi pànă în Comitate, ba voiau şi mai multŭ, adecă ca nicĭ piciorŭ de Românŭ sĕ nu rĕmână în oficiu, fie acela câtŭ de cinstitŭ şi harnicŭ. Esemplu ne e Andreiŭ Cosma, judele cercualŭ alŭ Teşnadului. Ce şi făcură punêndŭ de o lature tótă sfiala şi omenia păşiră pre faţă, şi aleseră sĕu mai bine dicêndŭ din unire de susŭ până josŭ totŭ diregĕtorĭ ungurĭ, ne căutândŭ la capacitate. — Şi aşa 50,544 fl. 70 cr. carĭ se cheltuescŭ numai pentru administraţiunea comitatului Selagiu, luaţĭ din cassa de dare din Jelău, unde cea mai mare parte o contribueşte poporulŭ românŭ, se varsă toţĭ în pungile cele sparte ale Maghiarilorŭ cu escepţiune de 1200 fl. ce le trage unŭ bietŭ românŭ asesorŭ la scaunulŭ orfanalŭ din Jelău denumitŭ de ei, câtŭ de silă câtŭ de milă. Totŭ aşa stămŭ şi cu Justiţia, afară de unŭ asesorŭ, unŭ notarŭ la tribunalŭ, alta nimicŭ. — Aşa înţelegŭ fraţii Maghiarĭ egalitatea şi frăţiitatea ca judeulŭ, care întrebatŭ fiindŭ de cineva, că ce e comunismulŭ? rĕspunse: „că comunismulŭ e că ce e alŭ meu e alŭ meu, şi ce e alŭ tĕu şi acela e alŭ meu.“

Dér ér m'am depărtatŭ pré tare de temă. Sosesce diua de alegere alorŭ? membrii în Cristosŭ, timpulŭ erá din cele mai rele, ploiosŭ şi frigŭ. De preşedinte e denumitŭ popa reformatŭ din locŭ, de vice-preşedinte unŭ economŭ necultŭ, abia scie cetí, şi a-şĭ iscălí numele, sosindŭ Romanii mai târdiu dela biserică, căci era Duminică, protopopulŭ de Orteleců întrébă presidiulŭ, că aleşi, séu denumiţĭ sunt bărbaţii de încredere după lege? Presidiulŭ rĕspunde, că nefiindŭ partida română de faţă la 8 óre, a fostŭ necesitatŭ a denumí pe cine au fostŭ de faţă. Intrebătorulŭ fiindŭ îndestulitŭ, se continuă votisarea. După 6 óre se numeră voturile, Românii reesŭ cu maioritate de 4 voturĭ, protocolulŭ se subscrie de toţĭ 4 bărbaţĭ de încredere şi de preşedinte înaintea nóstră, apoi ne depărtarămŭ bona fide, că lucrulŭ e bine făcutŭ.

Ce sĕ vedĭ însĕ? Ne pomenimŭ cu alegerea nimicită din causă, că protocolulŭ e subscrisŭ numai de preşedinte şi 2 bărbaţĭ de încredere. Reclamămŭ, citămŭ bărbaţii de încredere cu numele cunoscându-i, ne provocămŭ la martorĭ ocularĭ, dar tóte în zadarŭ. Alegerea rĕmâne nimicită. Se fixéză altŭ terminŭ de alegere, însĕ după trecerea alegerei municipale adecă în ĕstŭ anŭ pe Dumineca Tomei. Erá la 10 óre; dintre Românĭ nu sosise decâtŭ protopopulŭ şi notarulŭ de Ortelecu. Ungurii rîdéu acumŭ în pumnĭ de bucuriă. Insĕ dupĕ norŭ vine seninŭ; bucuria lorŭ se prefăcŭ îndată în întristare, cândŭ pe la 11 óre curgéu Românii din tóte părţile; toţĭ erau o inimă şi unŭ cugetŭ, realegêndŭ pe cei căduţĭ prin nimicirea alegerei dintâiu: ad. pe Ioanŭ R. Orosŭ şi I. Covaciu notarĭ cercualĭ în Cuceu şi Orteleců. Numai Românii din Ţiganĭ ca turma fără păstorŭ au fostŭ seduşĭ în partea contrară.

Vĕdêndŭ acésta Maghiarii, stau sĕ crepe de ciudă, şi-şĭ căutau prilegiu la nimicirea şi a 2 órĕ a alegerei. Anume Turi Domokos notarulŭ localŭ, omŭ rĕutăciosŭ, care şi în rêndulŭ trecutŭ a reclamatŭ în contra alegerei, deşi elŭ a fostŭ causa, — vĕdêndŭ că Românii suie cu voturile la 150, cândŭ ale lorŭ era numai 95, începe la uneltirĭ. — Vine şi şoptesce la urechia preşedintelui îlŭ duce în chilia laterală, de unde nu se mai întórce, până ce fiindŭ interpelatŭ de Protopopulŭ din Ortelcu, ca sĕ-şĭ continue oficiulŭ rĕspunde, că acolo e v.-preşedintele şi póte continua, că elŭ trebuie sĕ mânce. — Dupĕ acestea domnulŭ mai susŭ memoratŭ vine şi duce în chilia laterală şi pe toţĭ 4 bărbaţĭ de încredere şi pe notarulŭ ad-hoc, şi mi-ĭ pune la masă, închidêndŭ uşa. Se ridicară protestărĭ îndată din partea celorŭ presenţĭ în contra unei infamii ca acésta. După aceea ruşinându-se ei înşişĭ de fapta lorŭ, votisară mai departe. După 6 óre numĕrându-se voturile se aflară Românii cu 62 voturĭ în maioritate, protocolulŭ se subscrise de preşedinte, 4 bărbaţĭ de încredere şi de notarulŭ ad-hoc. Vomŭ vedé ce vomŭ mai face. Aşa înţelegŭ Maghiarii egalitatea şi frăţietatea.

Unŭ alegĕtoriu.

Deşiu, 24 Maiu.

Domnule Redactorŭ!

Vĕ rogŭ, sĕ binevoiţĭ a da locŭ următórelorŭ rêndurĭ în preţuitulŭ d-vóstră diarŭ:

In 22 Maiu a sositŭ aci candidatulŭ guvernului pentru dietă, Paulŭ Roth, însoţitŭ de pretorele şi întregŭ corpulŭ oficialŭ alŭ Salinelorŭ. Autoritatea comunală care e românéscă, dar supusă lui Tisza, l'a primitŭ cu tótă pompa. Dintre locuitorii comunei, carĭ au fostŭ de faţă, majoritatea au fostŭ Maghiarĭ. Intre Românĭ bătea la ochĭ părintele M. P. cooperatorulŭ Ocnei Deşiului, firesce în paradă, lipsindu-ĭ numai căciula de capelanŭ de honvedĭ, Acésta a făcut'o. póte din ordinulŭ episcopului Szabó. După ce s'a cetitŭ programa la cei de faţă, li s'a datŭ unŭ ospĕţŭ grasŭ, toastându-se în onórea candidatului guvernului. Sfinţia Sa încă a luatŭ parte la acéstă înecare a poporului românŭ d'aci în spiritulŭ jidovescŭ, cu care alegĕtorii au fostŭ trataţĭ. În luna trecută, la adunarea Românilorŭ din Gherla, Sfinţia sa se da de mare pasivistŭ, şi acum eşí în proţapŭ cu activitatea. Iată unŭ preotŭ modelŭ, care-şĭ conduce poporulŭ pe calea peirei.

Diverse.

Opera din Braşovŭ. — »Lucia de L'ammermoor« a fostŭ fórte nenorocită. — D-şóra Atzger, care a fostŭ însărcinată cu rolulŭ dificilŭ alŭ Luciei era răguşită şi n'a pututŭ cântá pân' la fine. Scenele cele mai frumóse fură lăsate afară. — Deşi ne place sĕ audimŭ pe drăgălaşa nóstră cântăreţă câtŭ de desŭ, totuşĭ nu ne putemŭ reţine observaţiunile nóstre sincere. Este sciutŭ, că o voce care se află încă în formaţiune, trebue fórte bine îngrijită şi ferită de orĭ-ce încordare mare, pentru a nu riscá perderea ei. Casulŭ acesta îlŭ observămŭ şi la D-şóra Atzger şi de aceea amŭ consultat-o sĕ nu risce pré multŭ şi sĕ se mulţumescă de-ocamdată cu rolurĭ mai micĭ, şi mai uşóre.

Mâne »Hugenoţii« mare operă de Meyerbeer.

---

stăpânire. Mica lui avere s'a sleitŭ şi biata nevastă a ajunsŭ pe drumurĭ.

IV.

Trecuseră 10 anĭ la mijlocŭ de cândŭ nu-lŭ mai vĕdusemŭ. şi parcă nicĭ că mi-lŭ mai putémŭ închipuí în minte. Mergêndŭ mai deunădĭ pe o stradă întraiu într'o cârciumă sĕ-mĭ aprindŭ ţigara. Lângă o masă sta în picióre unŭ bărbatŭ, care după înfăţişare puté se aibă 40 de anĭ, şi cu o femeă, care deşí slabă, totuşĭ arĕtá tinerică şi frumósă. Amêndoi erau rupţĭ şi peteciţĭ, că n'ai fi datŭ unŭ banŭ pe hainele lorŭ. Bărbatulŭ ţiné în mână o sticlă de rachiu, şi uitându-se odată la ea o puse la gură şi închiná: „Domnulŭ Christosŭ sĕ-ne ajute“ îşĭ făcŭ apoi cruce bĕu şi îndată întinse sticla nevestei sale. — Mi-a venitŭ curiosŭ acestŭ modŭ de a închiná şi m'adresai către acelŭ bărbatŭ cu cuvintele: »d'apoi d-ta in cârciumă pomeneştĭ numele lui Cristosŭ?“ — „Hei domnule“ rĕspunse ţĕranulŭ ca inspiratŭ, „aicĭ sunt scutitŭ de clevetirile lumei, aicĭ pomenescŭ şi numele lui Christosŭ; mĭ-e ruşine« continuă elŭ, »sĕ mergŭ în biserică sĕ m'arate toţĭ cu degetulŭ câtŭ sunt de ruptŭ şi de sdrenţosŭ; aicĭ şi eu ca şi d-ta plătescŭ totŭ cu 6 cr. sticla de rachiu, şi nimenea nu-şĭ póte bate jocŭ de mine décă plătescŭ cinstitŭ.“

Surprinsŭ de acestŭ rĕspunsŭ îlŭ intrebai de unde este, ér elŭ cunoscându-mĕ după vorbă că sunt Românŭ îmĭ spuse cu tótă încrederea câte a păţitŭ în viaţa lui. »Mĕ chiamă George Ramură dise elŭ, şi sunt dintr'unŭ satŭ în care nu-mĭ mai este ertatŭ sĕ mĕ mai întorcŭ.« 'Mĭ-adusei aminte de Ramură, şi după cele spuse îlŭ recunoscui; ii spusei cine sunt eu şi adăugândŭ că-lŭ cunoscŭ de acumŭ 10 anĭ mĕ aşedai pe laviţă lângă elŭ.

»Hei domnule, acum mĕ sêmtŭ eu bine; m'au scosŭ mişelesce din satŭ, dér satului ii merge bine şi eu n'oi murí de fóme, pănă cândŭ voiŭ mai avé putere în aste mânĭ“ şi grăindŭ acestea îmi dădu sĕ închinŭ şi eu. Luai sticla şi dicêndŭ »Dumnedeu sĕ de norocŭ la tótă lumea“ bĕui odată.

»Stai domnule,« mĕ întrerupse Ramură, »la tótă lumea de omeniă şi de cinste sĕ-i dea Dumnedeu norocŭ,« grăì elŭ şi aruncândŭ o privire către nevastă — cădu pe gândurĭ, după aceea însĕ venindu-şĭ érăşĭ în simţirĭ continuă dicêndŭ: »ér celui fără cinste şi fără omeniă totŭ rĕu sĕ-i dea Dumnedeu!«

Braşovŭ, 9 Maiu 1884. I. C. FRUNZA.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena
din 27 Maiu st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	122.80
Rentă de aurŭ 4% . . .	92.80
Rentă de hârtiă 5% . .	88.80
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	96.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	119.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	102.60
Bonurĭ rurale ungare . .	101.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.25
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	100.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.50
Bonurĭ rurale transilvane	101.25
Bonurĭ croato-slavone . .	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.25
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.25
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	114.80
Renta de hârtiă austriacă	80.55
Renta de arg. austr. . .	81.35
Renta de aurŭ austr. . .	102.05
Losurile din 1860 . . .	135.30
Acțiunile bănceĭ austro-ungare	857.—
Act. bănceĭ de creditŭ ung.	314.25
Act. bănceĭ de creditŭ austr.	312.80
Argintulŭ —. — Galbinĭ împărătescĭ	5.74
Napoleon-d'orĭ	9.69
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	59.70
Londra 10 Livres sterlinge	122.25

Bursa de Bucuresci.
Cota oficială dela 15 Maiŭ st. v. 1884.

Renta română (5%). . . .	Cump. $94\frac{7}{8}$	vend. $95\frac{1}{8}$
Renta rom. amort. (5%) . .	» $94\frac{7}{8}$	» 95
» convert. (6%) . .	» $98\frac{1}{8}$	» $100\frac{3}{4}$
Împr. oraș. Buc. (20 l.) . .	» 32	» 34
Credit fonc. rural (7%) . .	» 104	» $105\frac{1}{4}$
» „ „ (5%) . .	„ $92\frac{1}{2}$	„ $93\frac{3}{4}$
» » urban (7%) . .	» $103\frac{1}{2}$	» 104
» » » (6%) . .	» $99\frac{1}{3}$	» 100
» » » (5%) . .	» $90.\frac{5}{8}$	» $90\frac{1}{2}$
Banca națională a României	» 1428.	» 1437
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	» $340.\frac{1}{2}$	» 370
« » » Națională . .	» 235.	» 238
Aurŭ	» $3.27\frac{1}{2}$	» 3.40
Bancnote austriace contra aurŭ	» 2.09.	» 2.00

Cursulŭ pieței Brașovŭ
din 28 Maiu st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump. 9.30	Vênd. 9.32
Argint românesc	» 9.24	» 9.28
Napoleon-d'orĭ	» 9.64	» 9.67
Lire turcescĭ	» 10.90	» 10.98
Imperialĭ	» 9.90	» 9.96
Galbenĭ	» 5.62	» 5.66
Scrisurile fonc. »Albina« . . .	» 100.50	» 101.50
Discontulŭ » . . .	7—10 % pe anŭ.	

Numere complete din „Gazetă„ dela 1 Ianuariu a. c. se mai află.

„GAZETA TRANSILVANIEI“
DIARŬ CUOTIDIANŬ.

Abonamente

se potŭ face la **1** și **15** a fie-cărei lunĭ.

Pentru Austro-Ungaria pe anŭ . , .	12 fl. v. a.
„ „ „ ½ „ . . .	6 „ „
„ „ „ ¼ „ . . .	3 „ „
Se acórdă abonamente și lunare cu . .	1 „ „
Pentru România și străinătate pe anŭ .	36 francĭ
„ „ „ „ ½ „ .	18 „
„ „ „ „ ¼ „ .	9 „

Celŭ mai ușorŭ mijlocŭ de abonare este prin mandatŭ postalŭ. Abonamentele se plătescŭ înainte.

Rugămŭ pe domnii abonațĭ sĕ binevoiéscă a ne da lămuritŭ adresa, ca trimiterea ḑiarului sĕ nu sufere nicĭ cea mai mică întârḑiere.

Tarifa anunciurilorŭ și inserțiunilorŭ.

Anunciurĭ în pag. a IV linia de 30 litere garmond fl.—cr. 6

Pentru inserțiunĭ și reclame pag. a III linia à . „ —„ 10

Pentru repețirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repețirĭ de 3— 4 orĭ	10%
„ „ „ 5— 8 „	15%
„ „ „ 9—11 „	20%
„ „ „ 12—15 „	30%
„ „ „ 16—20 „	40%
Dela 20 de repețirĭ în susŭ	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ și reducerĭ și peste cele însemnate mai susŭ.

Brașovŭ 1|13 Maiŭ 1884.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Tipografia Alexi Brașovŭ.